

Methoden en definities Enquête Beroepsbevolking 2016

1. Enquête Beroepsbevolking

De Enquête Beroepsbevolking (EBB) is een zogenaamd roterend panelonderzoek. De respondenten worden in principe vijf maal benaderd (vijf peilingen). Elke maand wordt een adressensteekproef voor een nieuwe eerste peiling getrokken. Aan het eind van elke peiling worden respondenten geworven voor een volgende EBB-peiling. Tussen de vraaggesprekken voor twee opeenvolgende peilingen zitten ongeveer drie maanden. De totale periode dat mensen deelnemen aan de enquête bedraagt twaalf maanden.

Figuur 1 illustreert over welke steekproeven elk kwartaal uit de EBB gepubliceerd wordt. Een respondent (A) die in kwartaal 1 2015 voor het eerst aan het onderzoek meedeed, zat dan in de eerste peiling. Drie maanden later zat deze zelfde persoon in de tweede peiling (a). Weer een kwartaal later zat hij in de derde peiling, in kwartaal 4 in de vierde peiling en in kwartaal 1 2016 zat hij in de vijfde peiling.

Het roterende paneldesign is ingevoerd in het vierde kwartaal van 1999, waarmee vanaf het eerste kwartaal van 2001 over een volledig panel gepubliceerd wordt. Daarvoor bestond de EBB vanaf 1987 in de vorm van een cross-sectioneel onderzoek dat maandelijks gehouden werd met één CAPI (Computer Assisted Personal Interviewing) peiling. Met ingang van het derde kwartaal van 2010 en het vierde kwartaal 2012 zijn er designwijzigingen doorgevoerd in de EBB. De belangrijkste wijzigingen worden in deze paragraaf op een rijtje gezet.

Figuur 1
Roterend paneldesign EBB, 2015-2016

peiling	mode	kw1	kw2	kw3	kw4	kw1	kw2	kw3	kw4
1	CAWI /CATI /CAPI	A	B	C	D	E	F	G	H
2	CATI	Z	a	b	c	d	e	f	g
3	CATI	Y	z	a	b	c	d	e	f
4	CATI	X	y	z	a	b	c	d	e
5	CATI	W	x	y	z	a	b	c	d

De eerste grote verandering is dat de eerste peiling van de EBB in 2010 is gewijzigd van een volledige CAPI naar een CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) /CAPI mode. Vanaf het derde kwartaal van 2010 werden huishoudens met een bij het CBS bekend vast telefoonnummer in de eerste peiling telefonisch voor de EBB benaderd. De overige huishoudens werden door een interviewer van het CBS thuis bezocht. In de tweede tot en met vijfde peiling worden respondenten uitsluitend telefonisch (CATI) benaderd, hetgeen niet veranderd is ten opzichte van voorgaande jaren. Met ingang van het vierde kwartaal 2012 wordt de eerste peiling voornamelijk via de CAWI (Computer Assisted Web Interviewing) mode afgenomen.

In eerste instantie worden respondenten via een brief benaderd met het verzoek om via internet deel te nemen aan het onderzoek. Een deel van de respondenten die niet responderen via CAWI, maar waarvan wel een telefoonnummer bekend is, worden een maand later via CATI herbenaderd. Een ander deel wordt weer een maand later via CAPI benaderd.

Om CATI/CAWI interviews in de eerste peiling mogelijk te maken, moest de vragenlijst in de eerste peiling worden ingekort. De eerste peiling zoals die was, duurde te lang om telefonisch te interviewen. Dit is gedaan door bepaalde vragenblokken uit de eerste peiling van de 'oude' EBB door te schuiven naar de tweede of derde peiling.

Verder is een zogenaamde Basisvragenlijst aan de EBB toegevoegd. Dit is een korte vragenlijst met belangrijke kernvragen die op dezelfde manier in alle CBS-onderzoeken worden uitgevraagd. Doordat een belangrijk deel van de vragen in de Basisvragenlijst bedoeld is om iemands arbeidspositie vast te stellen, is dat voor de EBB op zich geen hele grote verandering. Met de invoering van CAWI in de eerste peiling is de vragenlijst wel op sommige punten aangepast zodat hij geschikt werd voor WEB-interviewen. De vraagstellingen voor beroep, bedrijf en onderwijs waren bijvoorbeeld niet geschikt voor WEB-interviewen. Hierdoor is de vragenlijst wederom op een aantal punten aangepast en zijn cijfers over deze variabelen niet gegarandeerd vergelijkbaar van 2012 op 2013.

2. Vragenlijstopbouw en onderwerpen

Op basis van de EBB worden statistieken gemaakt die de participatie van mensen op de arbeidsmarkt beschrijven. Hierbij worden kenmerken en kwalificaties van personen in verband gebracht met hun positie op de arbeidsmarkt. Belangrijke indicatoren daarbij zijn de arbeidsdeelname, werkloosheid, kenmerken van de werkkring en het opleidingsniveau. Op basis van de EBB-bestanden kunnen kwartaalcijfers en jaarcijfers worden gemaakt.

Kwartaalcijfers kunnen gemaakt worden voor alle variabelen die verzameld worden in alle vijf de peilingen. Dit wordt in de praktijk gerealiseerd door in de vervolgpeilingen vragenblokken uit de eerste peiling te herhalen in de tweede tot en met de vijfde peiling. In deze peilingen wordt de informatie die de respondent al eerder heeft opgegeven gebruikt. Er wordt per onderwerp vastgesteld of er iets is gewijzigd in de situatie van de respondent. Zo nee, dan wordt er verder niets gevraagd en worden de gegevens uit de vorige peiling gekopieerd. Zo ja, dan worden de actuele gegevens uitgevraagd en vastgelegd. Door de gegevens uit de verschillende peilingen samen te nemen, worden de schattingen gebaseerd op een grotere steekproefmassa. Het paneldesign maakt het mogelijk om voldoende gegevens te verzamelen om kwartaalcijfers te kunnen maken over ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Bij het maken van jaarcijfers voor deze variabelen wordt een gemiddelde berekend van de vier kwartalen. Hiervoor worden dus ook alle peilingen samen genomen waarmee een grote nauwkeurigheid bij de schattingen van jaarcijfers bereikt wordt.

Gegevens die alleen op jaarbasis worden gepubliceerd, worden sinds het derde kwartaal van 2010 verzameld in één van de vervolgpeilingen. Daarvoor gebeurde dat altijd in de eerste peiling. Vanwege de gedeeltelijke telefonische- en internetbenadering is de eerste peiling echter ingekort en zijn enkele vervolgpeilingen uitgebreid met vragenblokken voor jaarcijfers. Grofweg is de verdeling zo, dat alle reguliere jaarcijfers voor de Labour Force Survey (LFS, de Europese variant van de EBB) in de tweede peiling worden verzameld. Alle overige jaarcijfers, waaronder cijfers die op verzoek van derden worden opgenomen, worden in de derde peiling verzameld.

Figuur 2 is een weergave van de globale structuur van de vragenlijst. Tevens staat aangegeven in welke peiling elk vragenblok voorkomt.

Schema's van de volledige vragenlijsten zijn via de CBS website elektronisch beschikbaar, op de *themapagina arbeid en sociale zekerheid*.

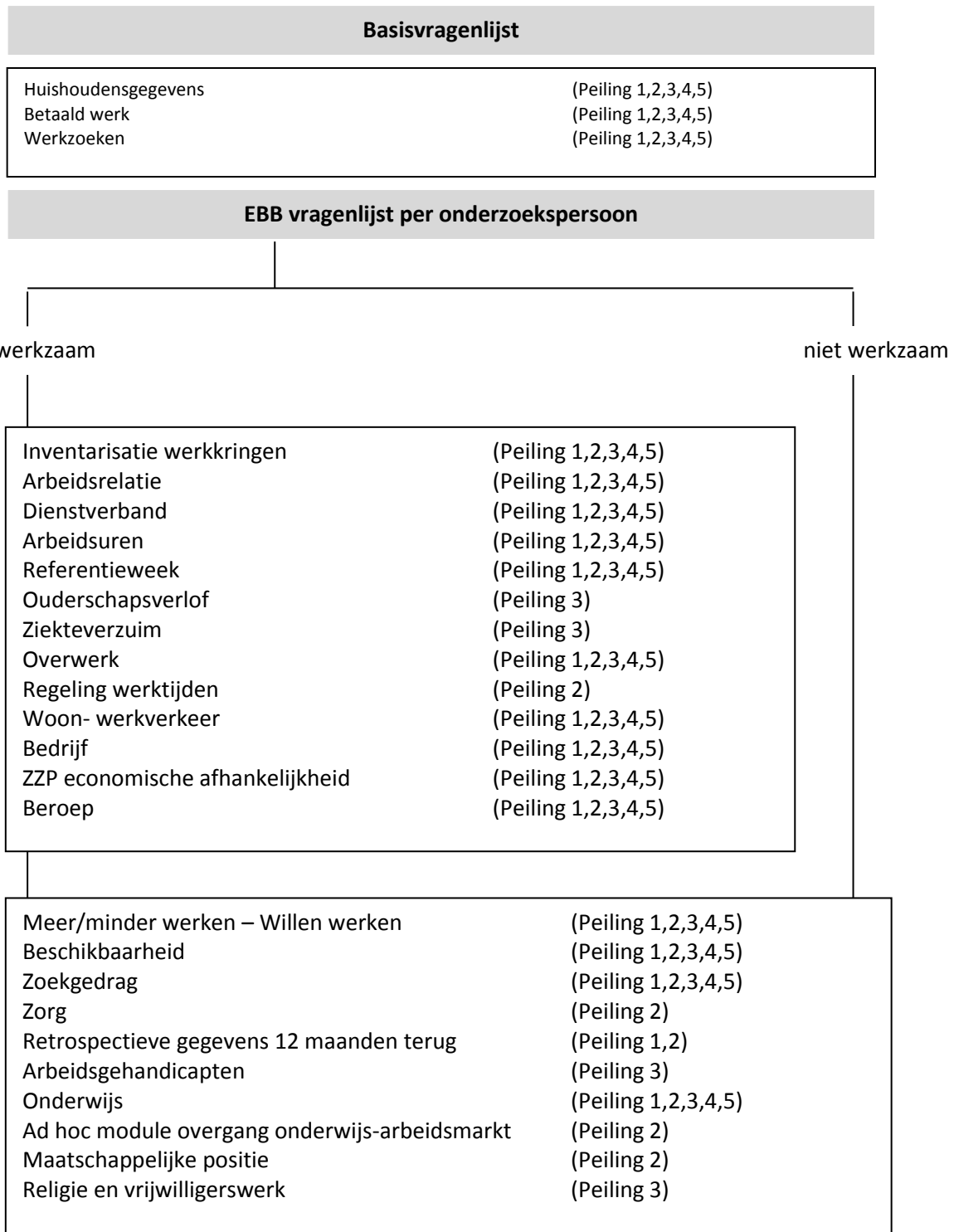
<https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/aanvullende-onderzoeksbeschrijvingen?tab=e>

Voor de beschrijving van de *werkzame beroepsbevolking* worden in de EBB vragen gesteld over:

- het werken als werknemer, het werkzaam zijn in een eigen bedrijf of het bedrijf van ouders/ partner, het werkzaam zijn voor één of voor meer bedrijven ter bepaling van de positie in de werkkring (werknemer of zelfstandige);
- het in vaste of tijdelijke dienst zijn, de duur van het tijdelijke dienstverband, het in dienst zijn voor een vast of een wisselend aantal uren, het werken als uitzendkracht, invalkracht, of oproepkracht ter bepaling van het dienstverband;
- de naam en het adres van het bedrijf waar men werkt, het soort bedrijf of instelling en de omvang van het bedrijf ter bepaling van de economische activiteit van het bedrijf;
- de beroepsomschrijving, de voornaamste werkzaamheden, het leiding geven, de leidinggevende werkzaamheden en het aantal personen waaraan leiding gegeven wordt ter bepaling van het beroep;
- het aantal uren dat men in dienst is en het aantal uren dat men gemiddeld per week werkt ter bepaling van de arbeidsduur;
- ploegendienst, avondwerk, nachtwerk, werk op zaterdag en zondag ter bepaling van de werktijden.

Voor de beschrijving van personen die *geen betaald werk* hebben, worden vragen gesteld over het willen hebben van betaald werk, de gewenste arbeidsduur, de termijn waarop men kan beginnen en over de activiteiten die men verricht heeft om werk te vinden. Deze vragen worden onder andere gebruikt om de werkloze beroepsbevolking te onderscheiden van de niet-beroepsbevolking.

Figuur 2
Beknopte modulestructuur Basisvragenlijst en vragenlijst EBB, 2016

3. Steekproef

De EBB is een steekproefonderzoek onder huishoudens in Nederland, met uitzondering van inrichtingen, instellingen en tehuizen (institutionele bevolking). In de populatietotalen die voor de ophoging worden gebruikt, is de institutionele bevolking dan ook niet opgenomen.

De steekproef is een zogenaamde gestratificeerde tweetrapssteekproef. In de eerste trap zijn gemeenten getrokken en is vastgesteld hoeveel adressen in deze gemeenten moeten worden geselecteerd. Gemeenten met 7,3 duizend of meer adressen (gemiddeld circa 18 duizend inwoners) zijn alle maanden van het jaar in de steekproef vertegenwoordigd. De overige gemeenten zijn verdeeld over 66 strata die gevormd zijn op basis van 40 COROP-gebieden (Coördinatie Commissie Regionaal Onderzoeksprogramma). Vervolgens zijn hieruit gemeenten getrokken met kansen evenredig met het aantal adressen. Het aantal maanden dat deze gemeenten in de steekproef zijn opgenomen, is evenredig met het aantal adressen.

In de tweede trap is per gemeente een systematische steekproef van adressen getrokken. Als steekproefkader is de Basisregistratie Personen (BRP) gebruikt. In eerste instantie wordt de volledige steekproef via CAWI uitgezet. Een deel van de non-respons wordt vervolgens in de daaropvolgende maanden via CAPI of CATI herbenaderd (zie paragraaf 1). In onderstaande tabellen wordt de uitzet voor 2016 weergegeven. Een deel van de CAWI-uitzet komt dus terug in de CAPI- of CATI-uitzet. Sommige adressen vielen uit omdat ze niet gevonden konden worden of omdat ze onbewoond waren. Daarnaast zijn adressen waarvan bekend is dat daarop inrichtingen, instellingen of tehuizen zijn gevestigd verwijderd uit de steekproef. Uitdunning van de steekproef heeft plaatsgevonden voor adressen waar uitsluitend mensen van 75 jaar of ouder wonen. Bovendien worden deze huishoudens niet benaderd voor vervolgpelingen maar worden hun antwoorden gekopieerd naar de vervolgpelingen omdat er nauwelijks veranderingen plaatsvinden. Adressen waar mensen met een niet-westerse migratieachtergrond, jongeren van 14 tot en met 26 jaar of ingeschrevenen bij het UWV WERKbedrijf wonen, zijn oververtegenwoordigd in de steekproef. Dit gebeurt om de variantie op de schatting van de werkloosheid te reduceren.

Tabel 1A Uitzet, respons en non-respons, EBB 2016

Staat 1A				
Steekproef, respons en non-respons, EBB 2016, 1e peiling				
	CAPI	CATI	CAWI	totaal
	x 1 000	x 1 000	x 1 000	x 1 000
Getrokken steekproef	314			
Uitgezette steekproef	30	24	145	199
Kaderfouten en administratieve non-respons	5	11	0	16 1)
Totaal benaderde huishoudens	25	13	145	183
Respons	12	8	35	56
Non-respons bij interview	12	5	110	127

1) Onvindbare en onbewoonde adressen, onjuiste telefoonnummerd e.d.

Tussen de CAWI-benadering en de herbenadering (bij non-respons) via CATI of CAPI wordt de steekproef uitgedund. De CAWI-steekproef heeft een grote omvang om de mindere respons via de CAWI-mode te compenseren. De non-respons uit de CAWI-steekproef wordt uitgedund zodat er per maand vaste aantallen uitgezet worden in CAPI (2,5 duizend adressen) en CATI (2 duizend adressen) voor de eerste peiling.

Tabel 1B Samenstelling respons, EBB 2016

Samenstelling respons, EBB 2016		CAWI	CAPI	CATI					CAWI + CAPI + CATI
		1e peiling	1e peiling	1e peiling	2e peiling	3e peiling	4e peiling	5e peiling	peiling 1-5
Volledig responderende huishoudens		32164	11968	8027	29718	27315	25645	24684	159521
Personen 15 jaar en ouder		62620	24889	15680	60070	55372	52324	50617	321572
w.v.	15-74 jaar	61188	24538	14808	58542	53868	50861	49104	312909
	75 jaar en ouder	1432	351	872	1528	1504	1463	1513	8663

4. Veldwerk

Zowel de telefonische als de face-to-face interviews worden afgenomen met behulp van een elektronische vragenlijst. Dat geldt vanzelfsprekend ook voor de waarneming via internet. Per huishouden worden maximaal acht mensen geënquêteerd. Niet altijd zijn alle te enquêteren leden van het huishouden in de gelegenheid om aan de enquête deel te nemen. De vragen mogen dan worden voorgelegd aan een ander lid van het huishouden. Dit wordt ook wel proxy-beantwoording genoemd. Er wordt dan wel nagegaan of de proxy voldoende informatie heeft om de vragen te beantwoorden. Door het toelaten van deze zogenoemde proxy-interviews wordt het aantal partieel responderende huishoudens gereduceerd. Voor bijna de helft van de personen die in de eerste peiling via CATI benaderd zijn, werden de gegevens door middel van een proxy-interview verzameld. Voor de personen in het CAPI-gedeelte van de enquête waren dat er vier op de tien.

5. Schattingsmethode

De schattingen uit de EBB worden vanaf verslagjaar 2001 gebaseerd op kwartaalcijfers. Hiervoor wordt een kwartaalweging toegepast waarbij CAWI-, CAPI- en CATI-data zo goed mogelijk gecombineerd worden en zoveel mogelijk informatie uit registraties benut wordt. Jaarcijfers op basis van variabelen die in alle peilingen worden verzameld, worden berekend als een gemiddelde van de kwartaalcijfers. Gegevens die slechts in één peiling worden verzameld en dus alléén op jaarbasis worden gepubliceerd, worden sinds het derde kwartaal van 2010 verzameld in de tweede of derde peiling. Deze peilingen worden daarom ook afzonderlijk opgehoogd, waarbij op sommige punten een iets minder uitgebreid weegmodel wordt toegepast.

Vanaf 2015 zijn de cijfermatige gevolgen van de wijzigingen in de waarneming (waaronder introductie van internetwaarneming, zie paragraaf 1) zichtbaar in de cijfers. Deze wijzigingen in de waarneming hebben vanaf medio 2010 gefaseerd plaats gevonden. Met behulp van een structureel tijdreeksmodel is voor de gevolgen van het herontwerp van de enquête gecorrigeerd. Deze gegevens zijn ook verwerkt in de kwartaalweging van de EBB, waarmee alle cijfers op basis van de EBB opnieuw kunnen worden berekend vanaf 2003 op het niveau van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking na het herontwerp van de EBB.

Het ophogen naar populatietotalen vindt plaats met een gegeneraliseerde regressieschatter die kan worden geschreven als de som over de gewogen waarnemingen in de steekproef. De gewichten die aan de steekproefelementen worden toegekend, zijn in eerste instantie gebaseerd op het steekproefontwerp dat gebruikt is om een kanssteekproef uit de doelpopulatie te trekken. De nauwkeurigheid van de schatting met deze startgewichten wordt doorgaans verbeterd door gebruik te maken van beschikbare hulpinformatie over de doelpopulatie. Hierbij gaat het om sociaaldemografische kenmerken waarvoor de populatietotalen exact bekend zijn. De gewichten worden zodanig aangepast dat de geschatte totalen van de gebruikte hulpvariabelen precies overeenkomen met de hiervoor bekende populatietotalen waarnaar gewogen wordt. Er worden drie registers gebruikt, te weten de Basisregistratie Personen, Ingeschrevenen UWV Werkbedrijf en de Polisadministratie. Dit kan op diverse manieren gebeuren. Bij de gegeneraliseerde regressieschatter worden de gewichten afgeleid via een regressiemodel dat het verband specificieert tussen de doelvariabele en de hulpvariabelen waarnaar gewogen

wordt. Alle personen in een huishouden krijgen daarbij dezelfde ophoogfactor. De methode is ontwikkeld door Lemaître en Dufour¹. De volgende stratificaties worden daarbij toegepast:

5.1 Stratificaties

Geslacht, leeftijd, regio, land van herkomst en adrestype

Er is een aantal demografische kenmerken als weegterm opgenomen. De eerste weegterm wordt gevormd door leeftijd in 43 categorieën per geslacht. Tussen 15 tot en met 30 jaar en 50 tot en met 69 jaar worden afzonderlijke leeftijdjaren onderscheiden. Hiermee kunnen betere schattingen gemaakt worden van de arbeidssituatie van jongeren naar diverse leeftijdsindelingen en kan de uitstroom van ouderen uit het arbeidsproces beter in kaart gebracht worden. Voor de tussenliggende leeftijden zijn vijfjaarsklassen gehanteerd.

Verder is er een regionale indeling die is gebaseerd op de COROP-indeling en de grotere gemeenten. Er is een indeling gemaakt naar gemeenten of groepen van gemeenten in een COROP-gebied met meer dan 30 duizend inwoners en naar een combinatie van geslacht en leeftijd in drie categorieën. Voor de weging van de tweede en derde peiling is de kruising met geslacht en leeftijd weggelaten.

Voor land van herkomst is een indeling met 14 landen(groepen) gekozen in combinatie met een uitsplitsing naar leeftijd. Deze variabele is overgenomen uit de BRP. Ook adrestype is overgenomen uit de BRP met de categorieën één persoon woonachtig, meerdere personen met kind(eren) woonachtig en overig.

De populatiegegevens die bij de schatting zijn gebruikt, zijn verkregen door interpolatie. Deze interpolatie is voor 2016 gebaseerd op de standcijfers van de Nederlandse bevolking per 1 januari 2016 en 1 januari 2017 populatietotalen (exclusief de bevolking in inrichtingen, instellingen en tehuizen).

UWV Werkbedrijf

Inschrijvingsduur bij het UWV WERKbedrijf en aantal inschrijvingen per provincie zijn opgenomen in de weging vanwege de relatief sterke samenhang met de werkloosheid. Ongeveer een kwart van de personen die zijn ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf zijn ook werkloos volgens de geldende werkloosheidsdefinitie. Daarnaast is de respons ook selectief naar dit kenmerk. Een ander doel van deze variabele is meer consistentie bewerkstelligen tussen beide schattingen. Door de opname van deze weegterm kan ook gepubliceerd worden over de overlap tussen beide onderwerpen. Bij de inschrijvingsduur is daarom ook het onderscheid tussen werkende en niet-werkende werkzoekenden meegenomen.

Inkomen

Toevoeging van informatie over de belangrijkste inkomensbron en de hoogte van het inkomen leveren juist een belangrijke bijdrage aan de verbeterde schatting van de werkzame beroepsbevolking. Om een betere schatting van de werkzame beroepsbevolking te kunnen maken, is het belangrijk om hulpinformatie op te nemen in het weegmodel die samenhangt met de doelvariabele. De werkzame beroepsbevolking is gedefinieerd als iedereen tussen 15 en 75 jaar die 1 uur of meer per week werkt. Zij kunnen zowel in Nederland als in het buitenland werken. Als benadering hiervan is gekozen om uit de loonaangifte gegevens af te leiden wat de belangrijkste bron van inkomen is. Er is een driedeling gemaakt met de categorieën loon, uitkering en onbekend, waarbij de eerste categorie dus zo veel mogelijk in de buurt moet komen van de doelvariabele werkzame beroepsbevolking. Daarnaast wordt dit verder uitgesplitst naar provincie en de vier grote steden, om ook op dit niveau een verbeterde schatting van de werkzame beroepsbevolking te realiseren. Voor de hoogte van het inkomen is gekozen voor een opdeling in zes inkomensgroepen, waarbij de groep onbekenden samen met hele lage jaarinkomens apart is onderscheiden.

5.2 Panelweging

Naast het wegen naar actuele populatiekenmerken, kunnen schattingen ook verbeterd worden door gebruik te maken van vergelijkbare data in eerdere perioden. Een samengestelde schatter die in Canada is ontwikkeld voor de Labour Force Survey (Fuller en Rao, 2001), wordt ook bij de EBB toegepast. In het kort komt het erop neer dat voor verschillende categorieën van de doelvariabelen arbeidspositie en opleidingsniveau een terugweegvariabele wordt meegenomen met informatie over dezelfde variabelen in het voorafgaande kwartaal. Deze panelweging kan niet worden toegepast voor de afzonderlijke weging van de tweede en derde peiling.

¹ Lemaître, G. And J. Dufour, 1987, An integrated method for weighting persons and families, Survey Methodology, 13 pp. 199-207 (Statistics Canada)

5.3 Longitudinale weging

Op basis van het panel deel van de EBB kunnen ook stroomcijfers worden samengesteld. Het gaat om veranderingen in de (arbeid)situatie van personen na drie maanden en na een jaar. Deze geven inzicht in de mobiliteit van personen op de Nederlandse arbeidsmarkt. Om deze stroomcijfers op te hogen naar de Nederlandse populatie is een longitudinale weging ontwikkeld. Deze longitudinale weging sluit zoveel mogelijk aan bij de reguliere EBB-weging. Het reguliere EBB-weegmodel is hiertoe uitgebreid met twee dynamische kenmerken. Het gaat om de kenmerken ‘verandering in UWV WERKbedrijf inschrijving’ en ‘verhuizing’.

6. Nauwkeurigheid van de uitkomsten

6.1 Onnauwkeurigheidsmarges

De EBB is een steekproefonderzoek. Zoals in ieder steekproefonderzoek hebben de uitkomsten een onnauwkeurigheidsmarge. Omdat het steekproefdesign vrij complex is (zie paragraaf 3), is het schatten van de 95%-betrouwbaarheidsmarges niet eenvoudig. Tabel 2 geeft een globale raming van de marges voor opgehoogde aantallen. Daarbij is geen rekening gehouden met het steekproefontwerp noch met de gebruikte schatter. De marges hebben betrekking op uitkomsten voor heel Nederland. Voor tabellen waarin een kenmerk naar een regionaal niveau wordt uitgesplitst gelden andere marges. Strikt genomen zou voor elk kenmerk afzonderlijk een betrouwbaarheidsmarge moeten worden geschat.

Ter verduidelijking van het gebruik van tabel 2 volgt een getallenvoorbeeld. Stel dat wordt waargenomen dat 75 duizend personen tot een zekere categorie behoren. Daarbij behoort zoals blijkt uit tabel 2 (b.v. bij de jaargegevens op basis van één peiling) een marge van 7,9 duizend. De grenzen van het 95%-betrouwbaarheidsinterval liggen dan bij benadering bij 75 duizend – 7,9 duizend = 67,1 duizend en 75 duizend + 7,9 duizend = 82,9 duizend. Dit betekent dat de werkelijke waarde met een betrouwbaarheid van 95 procent ligt in het interval: 67,1 duizend - 82,9 duizend. In tabel 2 zijn de betrouwbaarheidsmarges voor slechts enkele uitkomsten opgenomen. Voor tussenliggende uitkomsten kunnen de betrouwbaarheidsmarges door interpolatie worden berekend.

Tabel 2
95%-Betrouwbaarheidsmarges van de opgehoogde aantallen voor Nederland, 2016

Opgehoogde aantallen	Jaarcijfers één peiling		Jaarcijfers alle peilingen		Kwartaalcijfers alle peilingen		
	absolute marge	relatieve marge	absolute marge	relatieve marge	absolute marge	relatieve marge	
	x 1000	x 1000	%	x 1000	%	x 1000	%
5		2,0	40,9	1,3	25,2	1,8	35,4
10		2,9	28,9	1,8	17,8	2,5	25,0
15		3,5	23,6	2,2	14,5	3,1	20,4
20		4,1	20,5	2,5	12,6	3,5	17,7
30		5,0	16,7	3,1	10,3	4,3	14,4
50		6,5	12,9	4,0	7,9	5,6	11,2
75		7,9	10,5	4,9	6,5	6,8	9,1
100		9,1	9,1	5,6	5,6	7,9	7,9
200		12,8	6,4	7,9	3,9	11,1	5,6
300		15,7	5,2	9,6	3,2	13,6	4,5
500		20,1	4,0	12,3	2,5	17,4	3,5
750		24,3	3,2	15,0	2,0	21,0	2,8
1000		27,8	2,8	17,1	1,7	24,0	2,4
2000		37,6	1,9	23,1	1,2	32,5	1,6
3000		43,9	1,5	27,0	0,9	37,9	1,3
5000		50,5	1,0	31,0	0,6	43,7	0,9
7500		50,9	0,7	31,3	0,4	44,0	0,6

6.2 Publicatiegrenzen

Voor de EBB gelden een aantal algemene publicatiegrenzen, waarvoor richtlijnen worden gehanteerd die in deze paragraaf worden uiteengezet. Deze richtlijnen zijn er om te voorkomen dat op basis van de EBB-cijfers worden gemaakt op basis van gegevens van (te) weinig respondenten. Deze zijn niet betrouwbaar en kunnen niet worden gepubliceerd. Deze aantallen zijn in de tabellen vervangen door een punt (.).

Het uitgangspunt is een zogenaamde '30 duizend regel' die wil zeggen dat onderverdelingen van groepen van 30 duizend personen of minder niet worden gepubliceerd. Deze regel gaat uit van een bepaald aantal onafhankelijke waarnemingen (=steekproefpersonen) die nodig zijn om een bepaald fenomeen nauwkeurig te kunnen waarnemen. Op basis van de EBB-steekproef komt dit neer op een gewogen aantal van 30 duizend personen voor kwartaalcijfers op basis van alle peilingen.

In de regel worden alle jaarcijfers en kwartaalcijfers van de EBB vanaf 2001 gebaseerd op informatie uit alle vijf de peilingen. In tegenstelling tot de kwartaalcijfers, zijn bij jaarcijfers deze waarnemingen niet onafhankelijk van elkaar, doordat dezelfde respondenten vijf peilingen lang worden gevolgd. Gegevens voor een heel jaar bevatten daardoor gedeeltelijk meermaals dezelfde huishoudens (in verschillende peilingen) en zijn daarmee niet helemaal onafhankelijk van elkaar. Er is berekend dat er op jaarbasis twee keer zoveel onafhankelijke waarnemingen zijn dan bij kwartaalcijfers op basis van vijf peilingen. Hierdoor kan de publicatiegrens gehalveerd worden tot 15 duizend respondenten bij deze jaarcijfers.

Sommige variabelen zijn slechts verzameld in één peiling. Hierover kunnen alleen jaarcijfers worden samengesteld. Tot 2010 waren deze jaarcijfers, net als voor alle EBB-bestanden vóór het jaar 2001, gebaseerd op de eerste peiling. Dit zijn allemaal onafhankelijke waarnemingen en qua omvang vergelijkbaar met kwartaalcijfers op basis van alle peilingen. Hiervoor geldt dus dezelfde '30 duizend regel'. Vanaf 2010 zijn variabelen voor cijfers die alléén jaarlijks gemaakt worden, verschoven naar de tweede of de derde peiling. Omdat een gedeelte van de respondenten niet deelneemt aan de vervolgpeilingen, is de omvang van de respons voor de doelpopulaties kleiner. Vanaf 2010 geldt voor deze cijfers daarom een grotere drempelwaarde waarover onderverdelingen gepubliceerd kunnen worden. Dezelfde regels gelden voor de longitudinale gegevens die ook alleen gebruik maken van paneldata. Verder kunnen vanuit bovenstaande regels voor kwartaal- en jaarcijfers ook de grenzen voor 3-jaarscijfers bepaald worden. Zie hiervoor tabel 3.

Tabel 3
Publicatiegrenzen voor populaties waarvan uitsplitsingen gemaakt kunnen worden

	<u>kwartaalcijfers</u>	<u>jaarcijfers</u>	<u>3 jaarcijfers</u>
	gewogen	gewogen	gewogen
	x 1000	x 1000	x 1000
één peiling tot 2010	n.v.t.	30	10
één peiling vanaf 2010	n.v.t.	40	13
Alle peilingen	30	15	7,5
Longitudinale cijfers	40	40	13

De hierboven genoemde publicatiegrenzen zijn bedoeld als algemene richtlijnen. Afhankelijk van het doel van een bepaalde tabel kan ervoor gekozen worden om deze regels strikter toe te passen.

7. Definities, begrippen en classificaties

Personen met een migratieachtergrond

Personen waarvan minstens één ouder niet in Nederland is geboren. Zij worden onderscheiden naar land van herkomst.

Arbeidsduur

Het aantal uren dat een persoon in een normale of gemiddelde werkweek werkt.

Arbeidsrelatie

Zie *Positie in de werkring*.

Autochtonen

Personen waarvan beide ouders in Nederland zijn geboren.

Bedrijfstak/-klasse

Het CBS hanteert voor de indeling van bedrijven naar hoofdactiviteit de zogenoemde Standaard Bedrijfsindeling (SBI). De SBI 2008 is de versie die vanaf 2008 gebruikt wordt. 'Bedrijfstak' of 'branche' zijn gangbare termen voor groepen van bedrijven met dezelfde hoofdactiviteit. Bedrijven in een bedrijfstak of branche kunnen naast deze activiteit ook andere activiteiten (nevenactiviteiten) uitoefenen.

De SBI 2008 kent meerdere niveaus die aangegeven worden door maximaal vijf cijfers. Het niveau van vier cijfers komt vrijwel overeen met de indeling van de Europese Unie (NACE). De eerste twee cijfers komen overeen met die van de indeling van Verenigde Naties (ISIC).

Beroepsbevolking (definitie International Labour Office (ILO))

Dit is de internationale definitie. Volgens deze definitie worden tot de beroepsbevolking gerekend:

- personen die ten minste één uur per week werken, of
- personen die werk hebben aanvaard waarin ze binnen drie maanden beginnen, maar ook al beschikbaar zijn voor werk binnen twee weken, of
- personen die verklaren beschikbaar te zijn voor werk en activiteiten ontplooiën om werk voor ten minste één uur per week te vinden.

Van de beroepsbevolking worden personen die ten minste één uur per week werken tot de *werkzame beroepsbevolking* gerekend en degenen die niet werken tot de *werkloze beroepsbevolking*.

CBS maakt naast cijfers over de beroepsbevolking volgens de ILO-definitie ook enkele tabellen op basis van de definitie die is vastgesteld door de Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS). Het belangrijkste verschil met de CCS-definitie betreft de 12-uursgrens in plaats van de 1-uursgrens. Daarnaast verschillen de zoek- en beschikbaarheidscriteria en ook de leeftijdsafbakening.

Beroepsniveau/-klasse/-groep

De indeling naar beroep is overeenkomstig de Beroepenindeling ROA CBS 2014 (BRC). DE BRC is een van de International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO 2008) afgeleide indeling van beroepen bedoeld voor toepassing in analyses en statistieken op nationaal niveau. De BRC 2014 is afgeleid van de 3 en 4 digits beroepencodes uit de ISCO 2008. Aanleiding voor deze indeling was het gegeven dat vanaf 2013 door het CBS het beroep van respondenten in de Enquête Beroepsbevolking (EBB) na het herontwerp van de persoonsenquêtes niet meer wordt ingedeeld volgens de Standaard Beroepenclassificatie 1992 (SBC 1992) maar alleen nog volgens de ISCO 2008. Met het herontwerp van de persoonsenquêtes zijn ook wijzigingen doorgevoerd in de manier waarop de gegevens van de EBB worden verzameld en verwerkt. De BRC 2014 is in een aantal opzichten een verbetering ten opzichte van de ISCO 2008 voor toepassing op nationaal niveau. Ten eerste zijn de groeperingen van de BRC 2014 op een zodanige wijze samengesteld dat bij gebruik in een steekproefonderzoek als de EBB de omvang ervan voldoende groot is voor publicatie door het CBS op Statline en/of om betrouwbare arbeidsmarktanalyses te kunnen uitvoeren door het ROA en andere gebruikers van de EBB. Ten tweede is in de BRC 2014 de herkenbaarheid van de groeperingen verbeterd door aanpassingen in de naamgeving van de beroepen.

COROP-gebied

Gebiedsindeling ontworpen door de Coördinatie Commissie Regionaal Onderzoeksprogramma, waarin veertig gebieden en drie subgebieden worden onderscheiden.

Flexibele arbeidsrelatie

Zie *Positie in de werkring*.

Gewenste arbeidsduur per week

De gewenste arbeidsduur per week is bepaald aan de hand van de opgave van de respondent.

Leeftijd

Bij de indeling naar leeftijd is uitgegaan van de leeftijd op de enquêtedatum.

Onderwijsniveau/-sector

Om de aansluiting bij de ISCED te verbeteren en internationale vergelijkingen te vergemakkelijken, is de indeling van het onderwijsniveau aangepast. Het hoogst behaalde onderwijsniveau is vastgesteld met behulp van de Standaard Onderwijsindeling (SOI) 2006.

- Basisonderwijs zijn alle opleidingen op niveau 1 en 2 van de SOI. Dit omvat het gehele basisonderwijs en de eerste fase van het voortgezet onderwijs: lbo/ vbo/ vmbo, mulo/ mavo;
- Vmbo, mbo 1, avo onderbouw zijn alle opleidingen op niveau 3 van de SOI. Dit omvat de eerste 3 leerjaren van havo/vwo (en hun voorgangers) en het laagste niveau van het beroepsonderwijs, vergelijkbaar met de huidige assistentenopleiding (mbo kwalificatieniveau 1);
 - Avo onderbouw omvat de eerste drie jaren van havo/vwo (SOI-niveau 3.3), mulo, ulo en de theoretische en gemengde leerwegen in het mbo.
- Havo, vwo, mbo omvat de opleidingen op niveau 4 van de SOI, d.w.z. de tweede fase van het voortgezet onderwijs: bovenbouw havo/vwo en opleidingen vergelijkbaar met mbo 2, 3 en 4;
 - Mbo 2 en 3 omvatten de basisberoeps- en vakopleidingen (beroepsopleidingen op SOI-niveau 4.1 en 4.2).
 - Mbo 4 (beroepsopleidingen op SOI-niveau 4.3).
 - Havo, vwo (algemene opleidingen op SOI-niveau 4.2 en 4.3)
- Hbo, wo bachelor omvat de opleidingen op niveau 5 van de SOI.
- Wo omvat de opleidingen op niveau 6 en 7 van de SOI.

Verklaring van de gebruikte afkortingen:

ISCED - International Standard Classification of Education

SOI - Standaard onderwijsindeling

Lbo - Lager beroepsonderwijs

Vbo - Voorbereidend beroepsonderwijs

Vmbo - Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

Mbo - Middelbaar beroepsonderwijs

Mbo 1: WEB Assistentenopleidingen

Mbo 2: WEB Basisberoepsopleidingen

Mbo 3: WEB Vakopleidingen

Mbo 4: WEB Middenkader- en specialistenopleidingen e.d.

Mulo - (Meer) uitgebreid lager onderwijs

Mavo - Middelbaar algemeen voortgezet onderwijs

Havo - Hoger algemeen voortgezet onderwijs

Ulo - Uitgebreid lager onderwijs

Vwo - Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs

Wo – Wetenschappelijk onderwijs

Toelichtingen op de SOI 2006 zijn te vinden in de publicatie van de SOI 2006. Deze is te raadplegen via www.cbs.nl, standaarden / begrippen en classificaties / SOI.

Participatie

Bruto participatie: (werkzame én werkloze) beroepsbevolking in procenten van de bevolking.

Netto participatie: werkzame beroepsbevolking in procenten van de bevolking.

Positie in het huishouden

Bij positie in het huishouden worden de volgende onderscheidingen gehanteerd:

- eenpersoonshuishouden (persoon die alleen een huishouding voert);
- lid van paar (geen ouder);
- lid van ouderpaar;
- alleenstaande ouder;
- minderjarig kind (ongehuwde persoon jonger dan achttien jaar);

- meerderjarig kind (ongehuwde persoon van achttien jaar of ouder die met één of beide ouders samenwoont);
- overig lid.

Positie in de werkring

Bij positie in de werkring worden werknemers en zelfstandigen onderscheiden.

Werknemers worden onderscheiden in

- *werknemers met een vaste arbeidsrelatie*: het arbeidscontract is niet van beperkte duur én de werknemer is voor een vast overeengekomen aantal uren in dienst;
- *werknemers met een flexibele arbeidsrelatie*: het arbeidscontract is van beperkte duur én/of de werknemer is niet voor een vast overeengekomen aantal uren in dienst.

Een *arbeidscontract van beperkte duur* is een contract van korter dan één jaar zonder toezegging van aanstelling in vaste dienst.

Werknemers met een *flexibele arbeidsrelatie* worden verder onderscheiden naar de aard van het arbeidscontract:

- uitzendkrachten;
- oproepkrachten;
- invalkrachten;
- overig.

Zelfstandigen worden onderscheiden in:

- *zelfstandige, eigen bedrijf*: Personen die werkzaam zijn in eigen bedrijf of praktijk;
- *zelfstandige, meewerkende*: Personen die werkzaam zijn in bedrijf of de praktijk van hun partner of ouders;
- *overige zelfstandige*: Personen die niet werknemer zijn en niet werkzaam zijn in eigen bedrijf of praktijk of bedrijf van hun partner/ouders. Tot deze categorie behoren onder meer freelancers.

Voor zelfstandigen kan eveneens de opsplitsing zelfstandigen zonder personeel (zzp) en zelfstandigen met personeel gemaakt worden.

Werkloze beroepsbevolking

Zie *Beroepsbevolking*.

Werkloosheidspercentage

De werkloze beroepsbevolking in procenten van de beroepsbevolking.

Werknemer

Zie *Positie in de werkring*.

Werkzame beroepsbevolking

Zie *Beroepsbevolking*.

Zelfstandige

Zie *Positie in de werkring*.

Zoekactiviteiten (definitie beroepsbevolking ILO)

Van het ontplooiën van activiteiten om werk te vinden is sprake als betrokkene verklaart de afgelopen vier weken iets te hebben gedaan om werk te vinden.